



Teocht – na huimhreacha

Is é teocht ná tomhas ar an mead teas nó fuacht atá ag baint le ábhair. Scríobhtar é mar scála ag baint úsáid as teirmiméadar. Tá teocht difriúl ag abhair éagsúla.

Tá alán samplaí den éagsúlacht ag baint le teocht ar an plainéad seo againne, an domhan. Ach fanann teocht na gcorp ag triocho seacht céim celcius.

Nuair a bhaintear an teocht iomlán sin é an teocht is fuaire a d'fhéadfach tarlúint. Is é an ainm a tugtar ar sin ná an dearbhniolas. Déanadh taifead ar seo ag míneas dhá céad's a seachtó trí céim celcius. Ach sula shroichtear an teocht seo ní féidir an beatha bheith beo. An tomhas is lú atá ar taifead ina bhfuil an beatha ann na ag míneas dhá céad 's seasca céim celcius.

Beart suimiúl ná an teocht ar dromchla an plainéad Pluto – míneas dhá céad 's a daichead. Ciallaíonn sé seo, go teoiriciúil, gur féidir an beatha a spreagtha ann ach ní bheadh neacha daonna in ann a mhaire ann.

An tomhas is airde atá ar taifead again don teocht ar domhan (Iasmuigh) ná caoga hocht céim celcius. Tharla sé seo i Libya. An meán teocht in Éirinn sa Samhradh ná timpeall fiche céim celcius. Samhlaigh a bheith ag iarradh do chuid oibre a dhéanamh ag caoga ceim celcius.

Fiuchann an comhdhúil is tabhachtaí ar domhan ag céad céim celcius (uisce) agus reoann sé ag a náid céim celcius. Tá fiuchpointí difriúla ag comhdhúil agus meascáin éagsúla mar sin iompaíonn said difriúl ón uisce.

Ceisteanna

- ① Cad é an teocht a tugtar dearbhniolas air?
- ② Déan liosta des na teochtanna go léir san alt agus cuir iad in órd ó an teocht is lú go dtí an teocht is airde. Abair cén brí atá i gceist.
- ③ Mínigh cén fath go bhfuil an beatha ábalta spreagtha ar Pluto.
- ④ Conas a dhéantar tomhas ar teocht? Cén treallamh a úsáidtear?
- ⑤ Mínigh an tábhacht atá ag baint leis an aonad nuair atá tomhas á dhéanamh ar nós teocht.